

Конкурентні та організаційно-управлінські аспекти інноваційного розвитку

УДК 332.1330.341.1

SINELNIKOV V. M., Ph.D. in Economics, associate professor
Educational establishment «Belarusian State Agrarian Technical University»
ZAIKA S. O. Ph.D. in Economics, associate professor
Petro Vasilenko Kharkiv National Technical University of Agriculture
SINELNIKOV M. V., Ph.D. in Economics, associate professor
Educational establishment «Belarusian State Agrarian Technical University»

INNOVATIVE APPROACHES IN THE COST ESTIMATION OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

Sinelnikov V. M., Zaika S. O., Sinelnikov M. V. Innovative approaches in estimating the value of agricultural enterprises.

The article deals with innovative approaches to the estimation of the value of agricultural enterprises complex taking into account the peculiarities of their reproductive process. The methods of determining the value of agricultural enterprises and the peculiarities of their application in modern economic conditions are investigated. The assessment and its determining economic category - cost - is an integral indicator of the outcome of any economic activity. That value truly reflects the expediency and effectiveness of any profit-making activity. The business valuation in the agrarian sector of the economy is of particular importance. Its purpose is both in determining the enterprise price and in developing a strategy for the development of production, aimed at maximizing the cost of the enterprise. It is assumed that the formation of innovative approaches to enterprise management based on the identification of cost factors and their systematization will allow agrarian enterprises to realize their strategic objectives and achieve their goals.

Key words: management, business, enterprise value, investment attractiveness, production income, cost approach.

Formulation of the problem. In most countries of the post-Soviet space, including in the Republic of Belarus, it is common practice to use a system of economic indicators as criteria for the efficiency of an enterprise, among which the main ones are: profitability, profit and net profit. But the development experience of the leading countries of the world shows that management focused on these indicators is not always effective. Since the middle of the last century, the concept of defining and managing enterprise value originated in the USA and Western European countries. It was based on the understanding that for business owners the central issue was the increase in their well-being, which is measured not by the amount of resources involved in production, but by the value of their business, including the cost of basic production income, material assets, unfinished construction of production facilities and financial assets.

Actual scientific researches and issues analysis. Different approaches to the valuation of agricultural enterprises are the subject of scientific discussions and economic research. Theoretical aspects of the valuation of enterprises are represented in the works of such

authors as M. I. Allahverdiev [1], S. V. Valdaytsev [2], G. M. Desmont [3], S. V. Dokholyan [4], A. S. Markov [5], T. V. Morozova [6], V. N. Sokolov [7], Y. G. Stupicheva [8], V. A. Shcherbakov [9]. But to date, innovative approaches to assessing the value of agricultural enterprises have not yet been developed, which would allow determining the value of their potential and identifying internal and external sustainability factors that contribute to the achievement of strategic goals.

The purpose of the article. Analysis of the main directions and factors is influencing the determination of the value of agricultural enterprises.

Main results of the study. In modern economic conditions in the EU countries, the concept of business valuation and management based on the maximization of enterprise value (VBM) has received widespread use. Value-Based Management (VBM) is a management concept aimed at the qualitative improvement of strategic and operational decisions at all levels of an organization due to the concentration of efforts of key cost factors. Cost, as the best economic indicator, makes it possible to achieve

clearer and more accurate goals, since the requirements of any market participant are evaluable. If a country's economy is not focused on maximizing the value of a company, investors get less return from false capital, then capital is fleeing the country, companies lack investment, the country is lagging behind in global competition [5].

Economically prosperous organizations and large companies create more value for all participants in the economic environment – consumers, workers, the state (through paid taxes) and investors. It is impossible to make the right decisions without having full information and no one other indicator of performance results does not contain such complete information as cost. Enterprise management, on the basis of cost, is fundamentally different from the planning systems adopted earlier. This system is intended to maintain a reasonable balance between long-term and short-term business objectives. During the operation of this system, managerial actions, such as planning and evaluating performance, provide those who make decisions at different levels of the organization with reliable information and necessary conditions for creating new value. Thus, enterprise managers need data that would allow quantifying and comparing the costs of alternative enterprise development strategies. Having such an opportunity, the managerial staff will strive to choose a strategy that maximizes the value of the enterprise, since this will be prompted by specific financial goals set by top management, an appropriate system for evaluating labor and material incentives, and, if necessary, revising the strategy. At the same time, the work of the manager will be evaluated on the basis of long-term and short-term target standards, which serve as indicators of success in achieving the ultimate common goal of creating new value.

The current assessment of the real value of the enterprise is one of the most important conditions for its normal functioning in a market environment. The annual estimate (with inflation of 3-4% per year and stable economic conditions) allows managers to assess in the best way the results of their activities over the past year and work out a strategy for the further development of the enterprise.

The reasons that necessitate the founding of an enterprise or part of its property are as follows: purchase and sale of the enterprise; selection of investment decisions; development of the securities market; expanding the scope of mortgage lending and lending; further development of insurance in connection with

the increased risk characteristic of a market economy. The diversity of objectives leads to a variety of types of value, which are determined in the evaluation process. Essential to the formation of the market price of the enterprise is not only the value of expected profits, but also the time of their receipt.

The risk of non-receipt of expected incomes in the future also inevitably affects the value of the market price of an enterprise.

One of the most important factors affecting the market price of an enterprise is the degree of control that the new owner receives. If a company is bought into individual private ownership, or if a controlling stake is acquired, the new owner acquires the rights to appoint managers, determine their remuneration, influence the strategy and areas of the company's operation, buy or sell assets, restructure and even liquidate the company, decide on takeover of other enterprises, determine the amount of dividends and much more. When buying a controlling stake, their price will be higher than when buying a small amount of them.

The next factor determining the market price of an enterprise is the liquidity of its assets. The market involves bonuses for the acquisition of assets that can be quickly converted into cash with minimal risk of losing value.

The market price for enterprises, as for any other commodity, is determined by the ratio of supply and demand. If demand exceeds supply, then as a result of competition, buyers are ready to pay the maximum price. The upper limit of the price of demand is determined by the present value of future profits that the owner of the enterprise can receive. If the supply exceeds the demand, then the price is dictated by the manufacturer, and the minimum price at which he can sell his product is determined by his cost of producing this product. Thus, the market price of an enterprise is mainly affected by the same factors as financial sustainability.

The value of assets is only one of many factors determining financial stability and market price. Therefore, to assess the enterprise, it is important not only to determine the market price of the property it has, but also to take into account its profitability in the future.

If an enterprise is financially unstable, it faces bankruptcy, and then its market price should be determined by the residual value of existing assets. If the organization is expected to maintain its financial stability in the future, then along with the market value of its assets, it is necessary to take into account the profits that it

receives and can receive in the future.

The accuracy of determining the value of an enterprise depends on the correct use of valuation methods, which are based on three approaches: cost, income, and comparative [10].

The cost approach is based on the investor's opinion that he will not pay for the object more than the amount needed to build a similar object. The cost approach consists in determining the replacement cost (in the case of an exact copy of the object) or replacement cost (in the case of a similar object), reducing these costs by the amount of internal (physical and moral) depreciation of the object and external (economic and territorial) wear and then adding to the calculated real value of the building, the value of the land plot.

The income approach is to determine the present value of future income from owning an enterprise. The current value of future income is determined by two methods. Firstly, by direct capitalization, when there is a constant and stable income from an object and when market information allows you to correctly calculate the capitalization ratio. In this case, the ratio of the total value of income over a number of years to the value of the capitalization ratio will give us the value of the market value of the object. Secondly, the present value of future income can be determined by discounting cash flows. This method is usually used in cases where income is unstable.

A comparative approach to real estate valuation is to conduct a comparative analysis of the purchase and sale transactions or rent in the real estate market, comparing the evaluated object with homogeneous objects selected for comparison, and corresponding adjustments of the estimated value of the object. Considering the scope of these approaches to the assessment of the enterprise, it can be stated that if the object does not generate income, then cost and comparative approaches can be applied to its assessment. In the case when the object brings income, then the main approach should be profitable. As a result of the valuation of an enterprise, several methods obtain the limits of a reasonable market price. Based on the value of the value obtained by each method, and the assigned weighting factors, determines its most likely price.

In the Republic of Belarus, the main focus of the development of the agro-industrial sector on the current perspective is to increase the value of existing enterprises and, on this basis, increase the efficiency of agro-industrial production as a whole, labor productivity and the competitiveness of products in the global

acre-foot market, saturating the domestic market with domestic agricultural products in the amount and quality necessary for a full-fledged food citizens, as well as increasing export supplies [11].

Achievement of these tasks will be carried out through the implementation of measures of the State Program for the Development of Agrarian Business in the Republic of Belarus for 2016-2020, consisting of 12 subprograms defining the main priority areas of development - dairy and beef cattle breeding, fish farming, breeding, selection and seed production, technical re-equipment, conservation and use of reclaimed land, as well as structural changes in the agro-industrial complex [12].

In 2016-2020, funding for the State Program and its subprogram's will be more than 111 billion US dollars. The financing structure is assumed to be as follows: 2.2 % of the republican budget funds; 1.8 - local budget funds; 8.4 - credit resources (1.4 - soft loans); 87.6 % own funds of business entities.

The implementation of the State Program will contribute to:

- creation of conditions for the development of entrepreneurship in the agro-industrial complex;
- structural changes in agriculture (the reform of insolvent agricultural organizations, as well as their financial recovery);
- strengthening the production and technical potential of the agro-industrial complex;
- improving the competitiveness of agricultural products;
- increase by 2020 the volume of food supplies for export in terms of value to 6.2 billion US dollars;
- growth of labor productivity in agriculture 1.4 times to the level of 2015 [13].

Conclusions. In modern business, the main criterion for assessing its effectiveness is not the profit, but the increase in the value of the company, so the concept of managing the cost of a business today is highly relevant. Development of an enterprise management system, focused on increasing its value and ensuring the effectiveness of the management mechanism through influencing the main cost factors, is becoming one of the most sought-after, gradually crowding out traditional management methods and systems. It is assumed that the formation of a new approach to enterprise management based on the identification of cost factors and their systematization will allow enterprises to realize their strategic objectives and achieve their goals.

Literature.

1. *Аллахвердиев М. И.* Стоимостная оценка бизнеса / *М. И. Аллахвердиев.* – СПб.: СПб ГТУ, 2002. – 200 с.
2. *Валдайцев С. В.* Оценка бизнеса и инновации / *С. В. Валдайцев.* – М.: Филинь, 1997. – 432 с.
3. *Десмонт Г. М.* Руководство по оценке бизнеса / *Г. М. Десмонт, Р. Э. Келли.* – М.: РОО, 1996. – 107 с.
4. *Дохолян С. В.* Рациональное использование производственных ресурсов на предприятиях АПК / *С. В. Дохолян, Р. Ф. Фарманов.* – Махачкала: Российская акад. наук, Дагестанский науч. центр, Ин-т социальноэкономических исследований, 2011. – 168 с.
5. *Марков А. С.* Использование системных методов для прогнозирования платежеспособности и деловой активности сельскохозяйственных организаций / *А. С. Марков, В. М. Синельников* // Исследования, результаты (Казахский национальный аграрный университет). – 2016. – № 3. – С. 256-261.
6. *Морозова Т. В.* Методы оценки имущества предприятий / *Т. В. Морозова* // Бухгалтерский учет. – 2011. – № 2. – С. 5-15.
7. *Соколов В. Н.* Методы оценки предприятия / *В. Н. Соколов.* – СПб.: Изд-во. СПбГИЭА, 2008. – 324 с.
8. *Ступичева Я. Г.* Проблемные вопросы системы оценки стоимости бизнеса на предприятиях АПК / *Я. Г. Ступичева* // Молодые ученые сельскому хозяйству Алтая: Сборник научных трудов. – Барнаул: Изд-во АГАУ, 2006. – Вып. 2. – С. 71-74.
9. *Щербаков В. А.* Оценка стоимости предприятия (бизнеса) / *В. А. Щербаков, Н. А. Щербакова.* – М.: Омега-Л, 2012. – 288 с.
10. *Синельников В. М.* Современные подходы в управлении стоимостью бизнеса / *В. М. Синельников, М. В. Синельников* // Исследования, результаты (Казахский национальный аграрный университет). – 2018. – № 3. – С. 276-280.
11. *Зось-Киор Н. В.* Факторы повышения эффективности управления земельными ресурсами / *Н. В. Зось-Киор, В. М. Синельников, К. О. Брижань* // Агропанорама. – 2017. – № 5. – С. 34-40.
12. *Синельников В. М.* Направления развития конкурентных преимуществ основных продовольственных отраслей АПК в Республике Беларусь / *В. М. Синельников* // Актуальные проблемы аграрной экономики: теория, практика, стратегия: сборник тезисов межд. науч.-практ. конф. (Каменец-Подольский 12-13 октября 2017 г.) / редкол.: В.В. Иванишин [и др.] – Каменец-Подольский: Аксиома, 2017. – С. 119-128.
13. *Синельников В. М.* Корректировка производственной структуры сельскохозяйственных организаций в зависимости от количества и качества земельных ресурсов / *В. М. Синельников, Э. М. Бодрова, М. В. Синельников* // Агропанорама. – 2015. – № 6. – С. 37-40.
14. *Wilmerding A.* Term Sheets And Valuation / *A. Wilmerding.* – Aspatore Books, Inc., 2001. – pp. 48-49.
15. *Каупленд Т.* Стоимость компаний: оценка и управление. / *Т. Каупленд.* – М.: АО «Олимп-Бизнес», 2004. – 56 с.
16. *Кундиус В. А.* Определение стоимости земли с учетом урожайности сельскохозяйственных культур как элемента оценки бизнеса сельскохозяйственных организаций / *В. А. Кундиус, Я. Г. Ступичева, М. А. Кушнарев* // Вестник АГАУ. – Барнаул, 2007. – № 9. – С. 81-84.
17. *Смирнов В. В.* Оценка рыночной стоимости предприятий / *В. В. Смирнов* // Бухгалтерский учет. – 2011. – № 9. – С. 7-15.

References.

1. *Allakhverdiyev M. I.* (2002). *Stoimostnaya otsenka biznesa [Valuation of business]*. Saint Petersburg: SPB GTU, p. 200 [in Russian].
2. *Valdaytsev S. V.* (1997). *Otsenka biznesa i innovatsii [Business valuation and innovation]*. Moscow : Filin, p. 432 [in Russian].
3. *Desmont G. M. & Kelli R. E.* (1996). *Rukovodstvo po otsenke biznesa [Guide to Business Valuation]*. Moscow : ROO, p. 107 [in Russian].
4. *Dokholyan S. V. & Farmanov R. F.* (2011). *Ratsional'noye ispol'zovaniye proizvodstvennykh resursov na predpriyatiyakh APK [Rational use of production resources at the enterprises of agrarian and industrial complex]*. Makhachkala, p. 168 [in Russian].
5. *Markov A. S. & Sinel'nikov V. M.* (2016). *Ispol'zovaniye sistemnykh metodov dlya prognozirovaniya platezhesposobnosti i delovoy aktivnosti sel'skokhozyaystvennykh organizatsiy [Using system methods to predict the solvency and business activity of agricultural organizations]*. *Issledovaniya, rezul'taty (Kazakhskiy natsional'nyy agrarnyy universitet – Research, results (Kazakh National Agrarian University))*, No 3, pp. 256-261 [in Russian].
6. *Morozova T. V.* (2011). *Metody otsenki imushchestva predpriyatiy [Methods for assessing the property of enterprises]*. *Bukhgalt. uchet – Accounting*, No 2, pp. 5-15 [in Russian].

7. *Sokolov V. N.* (2008). *Metody otsenki predpriyatiya [Enterprise valuation methods]*. Saint Petersburg: Izd-vo SPbGIEA, p. 324 [in Russian].
 8. *Stupicheva Ya. G.* (2006). Problemnyye voprosy sistemy otsenki stoimosti biznesa na predpriyatiyakh APK [Problem issues of business valuation at enterprises of the agro-industrial complex]. *Molodyye uchenyye sel'skomu khozyaystvu Altaya: Sbornik nauchnykh trudov – Young scientists to agriculture of Altai: Collection of scientific works*, Barnaul: Izd-vo AGAU, Issue 2, pp. 71-74 [in Russian].
 9. *Shcherbakov V. A. & Shcherbakova N. A.* (2012). *Otsenka stoimosti predpriyatiya (biznesa) [Valuation of enterprise (business)]*. Moscow: Omega-L, p. 288 [in Russian].
 10. *Sinel'nikov V. M. & Sinel'nikov M. V.* (2018). Sovremennyye podkhody v upravlenii stoimost'yu biznesa [Modern approaches in the management of business value]. *Issledovaniya, rezul'taty (Kazakhskiy natsional'nyy agrarnyy universitet) – Research, results (Kazakh National Agrarian University)*, No 3, pp. 276-280 [in Russian].
 11. *Zos'-Kior N. V., Sinel'nikov V. M. & Brizhan' K. O.* (2017). Faktory povysheniya effektivnosti upravleniya zemel'nymi resursami [Factors improving the efficiency of land management]. *Agropanorama – Agropanorama*, No 5, pp. 34-40 [in Russian].
 12. *Sinel'nikov V. M.* (2017). Napravleniya razvitiya konkurentnykh preimushchestv osnovnykh prodovol'stvennykh otrasley APK v Respublike Belarus' [Directions of development of competitive advantages of the main food industries of the agro-industrial complex in the Republic of Belarus]. *Aktual'nyye problemy agrarnoy ekonomiki: teoriya, praktika, strategiya: sbornik tezisov mezhd. nauch.-prakt. konf. (Kamenets-Podol'skiy 12-13 oktyabrya 2017 g.) – Actual problems of the agrarian economy: theory, practice, strategy: a collection of abstracts between. scientific-practical conf. (Kamenets-Podolsky October 12-13, 2017)*, Kamenets-Podol'skiy: Aksioma, pp. 119-128 [in Russian].
 13. *Sinel'nikov V. M., Bodrova E. M., & Sinel'nikov M. V.* (2015). Korrektirovka proizvodstvennoy struktury sel'skokhozyaystvennykh organizatsiy v zavisimosti ot kolichestva i kachestva zemel'nykh resursov [Adjustment of the production structure of agricultural organizations depending on the quantity and quality of land resources]. *Agropanorama – Agropanorama*, No 6, pp. 37-40 [in Russian].
 14. *Wilmerding A.* (2001). *Term Sheets And Valuation*. Aspatore Books, Inc., pp. 48-49 [in English].
 15. *Kauplend T.* (2004). *Stoimost' kompaniy: otsenka i upravleniye [Cost of companies: assessment and management]*. Moscow : AO «Olimp-Biznes», p. 56 [in Russian].
 16. *Kundius V. A., Stupicheva Ya. G. & Kushnarev M. A.* (2007). Opredeleniye stoimosti zemli s uchetoм urozhaynosti sel'skokhozyaystvennykh kul'tur kak elementa otsenki biznesa sel'skokhozyaystvennykh organizatsiy [Determining the value of land, taking into account crop yields as an element of business valuation of agricultural organizations]. *Vestnik AGAU – Bulletin AGAU*, No 9, pp. 81-84 [in Russian].
 17. *Smirnov V. V.* (2011). Otsenka rynochnoy stoimosti predpriyatiy [Evaluation of the market value of enterprises]. *Bukhgalt. uchët – Accounting*, No 9, pp. 7-15 [in Russian].
-

Анотація.

Синельников В. М., Заїка С. О., Синельников М. В. Інноваційні підходи в оцінці вартості підприємств АПК.

В статті розглядаються інноваційні підходи до оцінки вартості підприємств АПК з урахуванням особливостей їх відтворювального процесу. Досліджено методи визначення вартості підприємств АПК та особливості їх застосування в сучасних умовах господарювання. Оцінка та її визначальна економічна категорія – вартість – це інтегральний показник результату будь-якої господарської діяльності. Саме вартість правдиво відображає доцільність і ефективність будь-якої діяльності, спрямованої на отримання прибутку. Оцінка вартості бізнесу в аграрній сфері економіки має особливе значення. Її мета полягає, як в визначенні ціни підприємства, так і в розробці стратегії розвитку виробництва, спрямованої на максимальне збільшення вартості підприємства. Передбачається, що формування інноваційних підходів до управління підприємством на основі виявлення факторів вартості та їх систематизації дозволить аграрним підприємствам реалізовувати свої стратегічні завдання і досягати поставлених цілей.

Ключові слова: управління, бізнес, вартість підприємства, інвестиційна привабливість, виробничі доходи, вартісної підхід.

Аннотация.

Синельников В. М., Заика С. А., Синельников М. В. Инновационные подходы в оценке стоимости предприятий АПК.

В статье рассматриваются инновационные подходы к оценке стоимости предприятий АПК с учетом особенностей их воспроизводственного процесса. Исследованы методы определения стоимости предприятий АПК и особенности их применения в современных условиях хозяйствования. Оценка и ее определяющая экономическая категория - стоимость - это интегральный показатель результата любой хозяйственной деятельности. Именно стоимость правдиво отражает целесообразность и эффективность любой деятельности, направленной на получение прибыли. Оценка стоимости бизнеса в аграрной сфере экономики имеет особое значение. Ее цель заключается, как в определении цены предприятия, так и в разработке стратегии развития производства, направленной на максимальное увеличение стоимости предприятия.

Предполагается, что формирование инновационных подходов к управлению предприятием на основе выявления факторов стоимости и их систематизации позволит аграрным предприятиям реализовывать свои стратегические задачи и достигать поставленных целей.

Ключевые слова: управление, бизнес, стоимость предприятия, инвестиционная привлекательность, производственные доходы, стоимостной подход.

Стаття надійшла до редакції 05.05.2018 р.

Бібліографічний опис статті:

Sinelnikov V. M., Zaika S. O., Sinelnikov M. V. Innovative approaches in estimating the value of agricultural enterprises. Actual problems of innovative economy, No 3, pp. 5-10.

Сінельников В. М. Інноваційні підходи в оцінці вартості підприємств АПК / В. М. Сінельников, С. О. Заїка, М. В. Сінельников // Актуальні проблеми інноваційної економіки. – 2018. – № 3. – С. 5-10.

УДК 658

**ГРИЦЬКОВ Є. В., кандидат економічних наук, доцент
Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова**

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМ КАПІТАЛОМ НА БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ**

Грицьков Є. В. Організаційно-економічне забезпечення управління інтелектуальним капіталом на будівельних підприємствах.

Доведено, що для забезпечення ефективності й результативності діяльності будівельних підприємств набуває актуальності застосування підходів, спрямованих на зростання інтелектуального капіталу, як важливого компонента розвитку суб'єктів господарювання. У результаті узагальнення теоретичних положень щодо визначення інтелектуального капіталу будівельних підприємств, який розглядається як стратегічний актив, що формується із сукупності знань, вмінь, навичок, здібностей, досвіду робітників, організаційної здатності управління будівельних підприємств, взаємовідносин між замовниками будівельної продукції та іншими зацікавленими особами, на який впливають функціональні й структурні характеристики, вартісні показники, використання якого дозволяє забезпечити розвиток будівельних підприємств. Здійснено оцінку вартості інтелектуального капіталу, запропоновані напрями впровадження організаційно-економічного забезпечення управління інтелектуальним капіталом на будівельних підприємствах. Обґрунтовані рекомендації щодо підвищення ефективності управління інтелектуальним капіталом будівельних підприємств.

Ключові слова: інтелектуальний капітал, будівельні підприємства, організаційно-економічне забезпечення, управління інтелектуальним капіталом.

Постановка проблеми у загальному вигляді. На сучасному етапі економічних перетворень, функціонування підприємств будівельної сфери характеризується нестабільними тенденціями, зниженням основних фінансово-економічних показників, поглибленням соціальних проблем, гальмуванням розвитку виробничо-господарського потенціалу. За даними Державної служби статистики України, динаміка індексу будівельної продукції протягом 2011 – 2017 рр. мала хвилеподібний характер. З 2011 р. по 2015 р. цей показник скорочувався, останні два роки – зростав. Аналогічними тенденціями характеризувались зміни обсягів реалізації будівельної продукції. Показник прийняття в експлуатацію житла за видами житлових будівель починаючи з 2010 р. по 2015 р. збільшився на 28%, за наступні два роки – він зменшився на 8% [1]. У таких умовах для забезпечення ефективності й

результативності діяльності будівельних підприємств (БП) набуває актуальності застосування підходів, спрямованих на зростання інтелектуального капіталу (ІК), як важливого компонента розвитку суб'єктів господарювання. У розвинених країнах питома вага інтелектуального капіталу досягає 85% вартості бізнесу; домінуючим є його пропорції порівняно із фізичним і природним капіталом, частка якого складає 64%, що забезпечує формування 50% національного багатства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням визначення інтелектуального капіталу, його оцінки та управління на підприємствах присвячені роботи таких вітчизняних і зарубіжних вчених: С. Алберта [2], Г. Беккера [3], Е. Брукінга [4], С. Дятлова [5], Л. Едвінссона [6], О. Кендюхова [7], К. Мамонова [8], Т. Стюарта [9], А. Чухно [10], Т. Шульца [11] та ін.